

Velika subota - uskrsno bdjenje C

*Ne, umrijeti neću, nego živjeti
i kazivati djela Gospodnja. (Ps 118,17)*

Uskršnji hvalospjev

Nek usklikne sad nebesko mnoštvo Anđela, nek uskliknu službenici Božji, i s pobjede tolikog Kralja neka jekne trublja spasenja! Nek se raduje i zemlja tolikim obasjana blijeskom, i rasvijetljena sjajem vječnoga Kralja neka osjeti da je nestalo po čitavome svijetu mraka!

Nek se veseli i Majka Crkva, sjajna s tolikoga svjetla, i od gromkog klicanja naroda nek ova odjekne dvorana!

Uistinu je dostojno i pravedno nevidljivoga Boga Oca svemogućeg i Sina njegova jedinorođenoga, Gospodina našega Isusa Krista, svim zanosom srca i duše iz svega glasa veličati.

On je za nas vječnome Ocu Adamov dug platio i zadušnicu naših grijeha dokinuo svojom krvlju. Ovo su naime vazmeni blagdani, kada se onaj pravi Jaganjac kolje, čijom se krvlju posvećuju pragovi vjernika. Ovo je noć kad si nekoć naše oce, sinove Izraelove, izveo iz Egipta i kroz More Crveno pu suhu proveo. Ovo je, dakle, noć, kad je svjetlo ognjenoga stupa raspršilo tamu grijeha. Ova noć i danas Kristove vjerne po svem svijetu oslobađa od bijede grijeha i od opačina svijeta, a vraća milosti, i pridružuje svetima. Ovo je noć, kad je Krist raskinuo okove smrti i kao pobjednik od mrtvih ustao. O, divne li pažnje Božje prema nama! O, neshvatljive li ljubavi Očeve: da roba otkupiš, Sina si predao. O, zaista potrebna Adamova grijeha, što ga smrt Kristova uništi. O, sretne li krivice, koja je zavrijedila takvog i tolikog Otkupitelja.

Ova uskrsna sveta noć ništi grijeha, pere krivice, i nevinost vraća palima, a radost tužnima. Noć je to koja nebesko sa zemaljskim, božansko s ljudskim povezuje. I zato, u milosnoj ovoj noći primi, sveti Oče, našu večernju žrtvu hvale: od pčelinjeg rada noćas ti Crkva, po rukama službenika, kao blagdanski poklon prinosi ovu svijeću.

Molimo te, dakle, Gospodine, da ova svijeća posvećena na čast tvoga imena, neoslabljena ostane, da razgoni tamu ove noći. I primljena na ugodni miris, svjetlima nebeskim neka se pridruži! Plamen ovaj jutarnja zatekla Danica! Danica koja ne zna zalaza, a to je Krist Uskrsli, povratnik od mrtvih, koji svijetli svakom čovjeku, te živi i kraljuje u vijeke vijekova.

U početku stvori Bog nebesa i zemlju.

Zemlja bijaše pusta i prazna; tama se prostirala nad bezdanom i Duh Božji lebdio je nad vodama.

I reče Bog: "Neka bude svjetlost!" I bi svjetlost. I vidje Bog da je svjetlost dobra; i rastavi Bog svjetlost od tame.

Svjetlost prozva Bog dan, a tamu prozva noć.

Tako bude večer, pa jutro – dan prvi.

I reče Bog: "Neka bude svod posred voda da dijeli vode od voda!" – I bi tako!

Bog načini svod i vode pod svodom odijeli od voda nad svodom. A svod prozva Bog nebo. Tako bude večer, pa jutro – dan drugi.

I reče Bog: "Vode pod nebom neka se skupe na jedno mjesto i neka se pokaže kopno!" – I bi tako!

Kopno prozva Bog zemlja, a skupljene vode mora. I vidje Bog da je dobro.

I reče Bog: "Neka proklija zemlja zelenilom, travom sjemenitom, stablima plodonosnim,

koja, svako prema svojoj vrsti, donose plod što u sebi nosi svoje sjeme!" – I bi tako! I

nikne iz zemlje zelena trava što se sjemeni, svaka prema svojoj vrsti, i stabla koja rode

plodovima što u sebi nose svoje sjeme, svako prema svojoj vrsti. I vidje Bog da je dobro.

Tako bude večer, pa jutro – dan treći.

I reče Bog: "Neka budu svjetlila na svodu nebeskom da luče dan od noći, da budu znaci

blagdanima, danima i godinama, neka svijetle na svodu nebeskom i rasvjetljuju zemlju!"

– I bi tako! I načini Bog dva velika svjetlila – veće da vlada danom, manje da vlada noću – i zvijezde.

I Bog ih postavi na svod nebeski da rasvjetljuju zemlju, da vladaju danom i noću i da

rastavljaju svjetlost od tame. I vidje Bog da je dobro.

Tako bude večer, pa jutro – dan četvrti.

I reče Bog: "Nek vodom povrvi vreva živih stvorova, i ptice nek nad zemljom polete

svodom nebeskim!" – I bi tako!

Stvori Bog morske grdosije, i svakovrsne žive stvorove što mile i vrve vodom i ptice krilate svake vrste. I vidje Bog da je dobro. I blagoslovi ih govoreći:

"Plodite se i množite i napunite vode morske! I ptice neka se namnože na zemlji!"

Tako bude večer, pa jutro – dan peti.

I reče Bog: "Neka zemlja izvede živa bića, svako prema svojoj vrsti: stoku, gmazove i zvjerad svake vrste!" – I bi tako!

I stvori Bog svakovrsnu zvjerad, stoku i gmazove svake vrste. I vidje Bog da je dobro.

I reče Bog: "Načinimo čovjeka na svoju sliku, sebi slična, da bude gospodar ribama

morskim, pticama nebeskim i stoci – svoj zemlji – i svim gmazovima što gmižu po zemlji!"

Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on go stvori, muško i žensko stvori ih.

I blagoslovi ih Bog i reče im: "Plodite se i množite i napučite zemlju, i sebi je podložite! Vladajte ribama morskim i pticama nebeskim i svim živim stvorovima što gmižu po zemlji."

I doda Bog: "Evo dajem vam sve bilje što se sjemeni po svoj zemlji, i sva plodonosna što u sebi nose svoje sjeme: neka vam bude za hranu!

A zvijerima zemaljskim i pticama nebeskim i gmazovima što gmižu po zemlji u kojima je dah života – neka je za hranu sve zeleno bilje!" I bi tako! I vidje Bog sve što je učinio. I bijaše veoma dobro.

Tako bude večer, pa jutro – dan šesti.

Tako bude dovršeno nebo i zemlja sa svom svojom vojskom. Sedmoga dana, pošto Bog dovrši svoje djelo koje učini, sedmoga dana počinu od svega djela koje učini.

Drugo čitanje

Postanak 22,1-18

U one dane: Bog stavi Abrahama na kušnju. Zovnu ga: "Abrahame!" On odgovori: "Evo me!" Bog nastavi: "Uzmi svoga sina, jedinca svoga Izaka koga ljubiš, i pođi u krajinu Moriju pa ga ondje prinesi kao žrtvu paljenicu na brdu koje ću ti pokazati."

Ujutro Abraham podrani, osamari magarca, sa sobom povede dvojicu svojih slugu i svog sina Izaka, nacijepa drva za žrtvu paljenicu i uputi se na mjesto koje mu je Bog označio.

Treći dan Abraham podigne oči i opazi mjesto izdaleka. Abraham onda reče slugama: "Vi ostanite ovdje uz magarca, a ja i dječak odosmo gore da se poklonimo, pa ćemo se vratiti k vama". Abraham uzme drva za žrtvu paljenicu, stavi ih na sina Izaka, a u svoju ruku uzme kremen i nož. Tako pođu obojica zajedno. Onda Izak reče svome ocu Abrahamu: "Oče!" "Evo me, sine!" – javi se on. "Evo kremena i drva" – opet će sin – "ali gdje je janje za žrtvu paljenicu?" "Bog će već providjeti janje za žrtvu paljenicu, sine moj!" – odgovori Abraham. I njih dvojica nastave put zajedno.

Stignu na mjesto o kojemu je Bog govorio. Ondje Abraham podigne žrtvenik, naslaže drva, sveže svog sina Izaka i položi ga po drvima na žrtvenik.

Pruži sad Abraham ruku i uzme nož da zakolje svog sina. Uto ga zovne s neba anđeo Gospodnji i poviče: "Abrahame! Abrahame!" "Evo me!" odgovori on. "Ne spuštaj ruku na dječaka – reče – niti mu što čini! Sad, evo, znam da se Boga bojiš jer nisi uskratio ni svog sina, jedinca svoga." Podiže Abraham oči i pogleda, i gle – za njim ovan, rogovima se zapleo u grmu. Tada Abraham ode, uzme ovna i prinese ga za žrtvu paljenicu mjesto svog sina.

Onome mjestu Abraham dade ime "Gospodin provida!" Zato se danas veli: "Na brdu Gospodnjeg providanja."

Anđeo Gospodnji zovne Abrahama s neba drugi put i reče: "Kunem se samim sobom, izjavljuje Gospodin: Kad si to učinio i nisi mi uskratio svog jedinca sina, uistinu,

blagosloviti, blagoslovit ću te i umnožiti, umnožit ću tvoje potostvo poput zvijezda na nebu i pijeska na obali morskoj! A tvoji će potomci osvajati vrata svojih neprijatelja. Budući da si poslušao glas moj, potomstvom će se tvojim blagoslivljati svi narodi zemlje."

Treće čitanje

Izlazak 14,15 – 15,1

U one dane: Reče Gospodin Mojsiju: "Zašto vičeš k meni? Reci Izraelcima da krenu na put. A ti podigni svoj štap, ispruži ruku nad morem i razdijeli ga na dvoje, da Izrealci mogu proći posred mora po suhu. Ja ću otvrdnuti stce Egipćana, i oni će poći za njima, a ja ću se onda proslaviti nad faraonom i njegovim ratnicima, njegovim kolima i konjanicima. Neka znaju Egipćani da sam ja Gospod, kad se proslavim nad faraonom, njegovim kolima i njegovim konjanicima."

Anđeo Božji, koji je išao na čelu izrealskih četa, promijeni mjesto i stupi im za leđa. A i stup od oblaka pomakne se ispred njih i stade im za leđa. Smjesti se između vojske egipatske i vojske izrealske, i postade onima oblak taman, a ovima rasvjetljivaše noć tako te ne mogoše jedni drugima prići cijele noći.

Mojsije je držao ruku ispruženu nad morem, dok je Gospodin svu noć na stranu valjao vode jakim istočnim vjetrom i more posušio. Kad su se vode razdvojile, Izrealci izađu posred mora po suhu, a vode im ko bedem zdesna i slijeva.

Egipćani, svi faraonovi konji, kola i konjanici, nagnu za njima u more, u potjeru. Za jutarnje straže pogleda Gospodin iz stupa od ognja i oblaka na egipatsku vojsku i u njoj stvori zbrku. Zakoči točkove njihovih kola da su se jedva naprijed micali. "Bježimo od Izrealaca! – poviču Egipćani – jer Gospodin se za njih bori protiv Egipćana!"

Tada će Gospodin Mojsiju: "Pruži ruku nad more, da se vode vrate na Egipćane, na njihova kola i konjanike." Mojsije pruži ruku nad more, i u cik zore more se vrati u svoje korito. Kako su Egipćani bježeći jurili prema moru, Gospodin ih strmoglavi usred voda. Tako vode, slijevajući se natrag, potope kola, konjanike, i svu vojsku faraonovu koja bijaše pošla u potjeru za Izraelcima u more. I ne ostade od njih ni jedan jedini.

Izrealci pak hodahu posred mora po suhu, a vode im kao bedem zdesna i slijeva. Tako Gospodin u onaj dan izbavi Izreala iz šaka egipatskih i vidje Izreal Egipćane pomorene na morskome žalu.

Osvjedoči se Izreal o silnoj moći koju Gospodin pokaza nad Egipćanima. Narod se poboja Gospodina i povjerova Gospodinu i njegovu sluzi Mojsiju.

Tada Mojsije sa sinovima Izrealovim zapjeva ovu pjesmu Gospodinu: Zapjevat ću Gospodinu jer se slavom proslavio! Konja i konjanika u more on je vrgao!

Četvrto čitanje

Izaija 54,5-14

Suprug ti je tvoj Stvoritelj, ime mu je Jahve nad Vojskama; tvoj je Otkupitelj Svetac Izrealov, Bog zemlje svekolike on se zove.

Jest, ko ženu ostavljenju, u duši ucviljenju, Gospodin te pozvao; ko ženu mladosti.

A ona zar se otpušta? – pita Bog tvoj.

Za kratak trenutak ostavih tebe, al' u sućuti velikoj opet ću te sabrati. U provali srdžbe sakrih načas od tebe lice svoje, al' u ljubavi ti se vječnoj smilovah – govori Gospodin, tvoj Otkupitelj.

Bit će mi ko za Noinih dana kad se zakleh da vode Noine neće više preplaviti zemlju; tako se zaklinjem da se više neću na tebe srditi nit ću ti prijetiti.

Nek se pokrenu planine i potresu brijezi, al' se ljubav neće odmać od tebe, nit će pokolebati moj Savez mira – veli Gospodin koji ti se smilovao.

O nevoljnice, vihorom vitlana, neutješna, gle, postaviti ću na smaragd tvoje kamenje i na safir tvoje temelje. Od rubina dići ću ti kruništa, vrata tvoja od prozirca, ograde ti od dragulja.

Svi će ti sinovi Gospodnji biti učenici, i velika će biti sreća djece tvoje. Na pravdi ćeš biti zasnovana. Odbaci tjeskobu, nemaš se čega bojati, odbaci strah, jer neće ti se primaći.

Peto čitanje

Izaija 55,1-11

O svi vi koji ste žedni, dođite na vodu; ako i nemate novaca, dođite! Bez novaca i bez naplate kupite i uživajte vino i mlijeko! Zašto da trošite novac na ono što kruh nije i nadnicu svoju za ono što ne siti?

Mene poslušajte, i dobro ćete jesti i sočna ćete uživati jela. Priklonite uho i k meni dođite, poslušajte i duša će vam živjeti.

Sklopiti ću s vama Savez vječan, Savez milosti Davidu obećanih. Evo, učinih te svjedokom pucima, knezom i zapovjednikom narodima. Evo, pozvat ćeš narod koji ne poznaješ i narod koji te ne zna dohrlit će k tebi radi Gospodina, Boga tvojega i Sveca Izraelova jer te on proslavio. Tražite Gospodina dok se može naći, zovite ga dok je blizu! Nek bezbožnik put svoj ostavi, a zlikovac naume svoje. Nek se vrati Gospodinu koji će mu se smilovati, k Bogu našem jer je velikodušan u praštanju. Jer moje misli nisu vaši misli i puti moji nisu vaši puti – riječ je Gospodnja. Visoko je iznad zemlje nebo: tako su visoko puti moji iznad vaših putova, i misli moje iznad vaših misli. Jest, kao što dažd i snijeg s neba silaze i ne vraćaju se onamo dok se zemlja ne natopi, oplodi i zazeleni da bi dala sjeme sijaču i kruha za jelo, tako i riječ koja iz mojih usta izlazi ne vraća se k meni bez ploda, nego čini ono što sam htio i obistinjuje ono zbog čega je poslah.

Šesto čitanje

Baruh 3,9-15.32 – 4,4

Čuj, Izraele, životne propise, prisluhni da naučiš mudrost! Zašto, o Izraele, zašto si u zemlji neprijetalja i zašto stariš u zemlji tuđinskoj onečišćujući se mrtvacima, ubrojen među one koji su u Podzemlju? Zato što si Vrelo Mudrosti ostavio!

Da si Božjim hodio putom, zauvijek bi prebivao u miru. Nauči stoga gdje je mudrost, gdje snaga, gdje li razboritost, pa da ujedno spoznaš u čemu je dugovječnost i život, i gdje je svjetlost očinja i mir.

Ali tko je otkrio prebivalište Mudrosti, tko li prodro u njene riznice? Sveznajući – samo je on poznaje, svojim je umom proniče: on koji je za sva vremena sazdao zemlju i svu je životinjama naselio, on koji pošalje svjetlost i ona, gle, pođe; natrag je zovne, i drščuć ona ga poslušša.

Zvijezde mu veselo sjaju na svojim postajama; zovne li ih, one mu odgovore: Evo nas! – i radosno sjaju svom Stvoritelju.

On je naš Bog; nitko se drugi s njim usporedit ne može. On je pronikao sav put spoznaje i predao je sluzi svom Jakovu – Izraelu, svome ljubimcu.

Potom se ona na zemlji pojavila, me u ljudima udomila. Ona je knjiga Božjih zapovijedi, Zakon koji će trajati dovijeka: tko ga se držao bude, taj će živjeti, tko ga napusti, taj će umrijeti. Vrati se, Jakove, i prihvati je, hodi k sjaju, k njenoj svjetlosti: ne ustupaj slavu svoju drugomu, ni dostojanstvo svoje narodu tuđemu. Blago nama, Izraele, jer nam je otkriveno što je Bogu po volji!

Sedmo čitanje

Ezekiel 36,16-17a.18-28

Dođe mi riječ Gospodnja: "Sine čovječji, kada dom Izraelov još življaše u svojoj zemlji, oskrvnu je svojim nedjelima i svojim putovima. I zato na njih izlih gnjev svoj zbog kumira kojima je oskrvnuše. Rasijah ih među narode i raspršiše se po zemljama. Sudio sam im prema putovima i nedjelima njihovim. Ali među svim narodima u koje dospješe, oskrvnjivahu moje sveto ime jer o njima se govorilo: 'To je Gospodnji narod, a morade izići iz zemlje Gospodnje'. I meni se sažali moje sveto ime što ga dom Izraelov obeščasti u narodima među koje dođe. Reci zato domu Izraelovu: Ovako govori Gospodin Bog: Što činim, ne činim radi vas, dome Izraelov, nego radi svetoga imena svojega, koje vi oskrvnuste među narodima u koje dođoste. Ja ću posvetiti ime svoje veliko, oskrvnuto među narodima, vi ga oskrvnuste posred njih! I znat će narodi da sam ja Gospodin – riječ je Gospodina Boga – kad na vama, njima na očigled, pokažem svetost svoju. Tada ću vas sabrati iz svih naroda i skupiti iz svih zemalja, i dovest vas u vašu zemlju. Poškropit ću vas vodom čistom da se očistite. Očistit ću vas od svih vaših

nečistoća i od svih kumira vaših. Dat ću vam novo srce, nov duh udahnut ću u vas! Izvadit ću iz tijela vašega srce kameno i dat ću vam srce od mesa. Duh svoj udahnut ću u vas da hodite po mojim zakonima i da čuvate i vršite moje naredbe. I nastanit ćete se u zemlji koju dadoh vašim ocima i bit ćete moj narod, a ja ću biti vaš Bog."

Poslanica

Rimljanima 6,3-11

Braćo i sestre! Koji smo god kršteni u Krista Isusa, u smrt smo njegovu kršteni. Krštenjem smo dakle, zajedno s njime ukopani u smrt da kao što Krist slavom Očevom bi uskrišen od mrtvih, i mi tako hodimo u novosti života. Ako smo, doista, s njime srasli po sličnosti smrti njegovoj, očito ćemo sresti i po sličnosti njegovu uskrsnuću. Ovo znamo: naš je stari čovjek zajedno s njim raspet, da onemoća ovo grešno tijelo, te više ne robujemo grijehu. Ta tko umre, opravdan je od grijeha. Pa ako umriješmo s Kristom, vjerujemo da ćemo i živjeti zajedno s njime. Znamo doista: Krist, uskrišen od mrtvih, više ne umire, smrt više njime ne gospoduje. Što umrije, umrije grijehu jednom zauvijek; a što živi, živi Bogu. Tako i vi: smatrajte sebe mrtvima grijehu, a živima Bogu u Kristu Isusu!

Evangelje

Luka 24,1-12

Prvog dana u tjednu, veoma rano, dođoše žene na grob s miomirisima što ih pripraviše. Kamen nađoše otkotrljan od groba. Uđoše, ali ne nađoše tijela Gospodina Isusa. I dok su stajale zbunjene nad tim, gle, dva čovjeka u blistavoj odjeći stadoše do njih. Zastrasene obore lica k zemlji, a oni će im: "Što tražite živoga među mrtvima? Nije ovdje, nego uskrsnu! Sjetite se kako vam je govorio dok je još bio u Galileji: 'Treba da Sin čovječji bude predan u ruke grešnika, i raspet, i trećeg dana da ustane'." I sjetiše se one riječi njegovih, vratiše se s groba te javiše sve to Jedanaestorici i svim ostalima.

A bijahu to: Marija Magdalena, Ivana i Marija Jakovljeva. I ostale, zajedno s njima, govorahu to apostolima, ali njima se te riječi pričinise kao tlapnja, te im ne vjerovahu. A Petar usta i potrča na grob. Sagnuvši se, opazi samo povoje. I vrati se kući čudeći se tome što se zbilo.

Za razmišljanje

Onaj tko izdrži grobnu tišinu Velikog petka, taj će moći intenzivnije doživjeti i Uskrs. Uskrs je proslava pobjede života nad smrću. Činjenica da je Isus pobijedio smrt znači i slijedeće: u nama je život jači od smrti. Istinski život ne može više biti usmrćen.

Proslava Uskršnje noći opet započinje tamom, koja je izraz naše vlastite životne tame. A potom se usred tame noći i usred tame našeg srca upali svjetlo, koje nastoji prodrijeti u svaki kutak našeg srca i rasvijetliti svu tamu i sve što je zamrlo u nama, sve naše strahove i prazninu. U slikama punim snage i života Vazmeni nam hvalospjev pjesmom izriče značenje tog svjetla i njegovu ulogu u ovoj noći. Svjetlo Uskršnje svijeće nam približava povijest svijeta i ljudskog otkupljenja, koja je ujedno i povijest našeg života i našeg vlastitog otkupljenja. Slušamo o Bogu koji iz ništavila stvara život, te ga na isti način može stvoriti u svakome od nas. Slušamo o izlasku iz zemlje ropstva i o prolasku kroz Crveno more, u kojem ostaje oružje kojim se uvijek iznova branimo, oklopi kojima se okružujemo. Smijemo živjeti i nastaviti put bez njih. Slušamo kako se Bog uvijek iznova, na različite način brine za svoj narod, čini mu dobro i vraća ga u život – isto kao što to čini sa svakim od nas.

A potom nakon četrdeset dana po prvi put ponovno odjekuje Aleluja. Kroz pjevanje možemo spoznaju o uskrsnuću usaditi u svoje srce i ispuniti njome čitavo svoje tijelo. Pozvani smo da osjetimo da je Uskrsnuli među nama i u svakome od nas. Grob je otvoren, Isus je uskrsnuo, On ustaje s nama i izlazi s nama i iz naših grobova. Nešto novo može procvasti.

Mi u Euharistiji jedemo i pijemo taj novi život uskrsnuća. A u zajedničkom blagovanju svjedočimo da nas ono povezuje s Uskrsnulim. Uskrs dolazi do izražaja i kroz iznova procvjetalu prirodu. Priroda je još jedan simbol za Božje djelovanje nad nama. Život, koji se u proljeće iznova budi, u jesen će ponovno zamrijeti. Ali u novom buđenju krije se obećanje života koji više neće umrijeti, obećanje vječnog Uskrsa.

*"Uskrsli Krist nosi u sebi novo čovječanstvo:
posljednje predivno Božje Da novom čovjeku.*

*Čovječanstvo doduše još živi po starom,
no ono je ipak već nadvladalo staro,
ono doduše još živi u svijetu smrti
no ipak je već pobijedilo smrt,
još živi u svijetu grijeha,
no ipak je već pobijedilo grijeh.*

*Noć još nije prošla,
ali dan već sviće."*

(D. Bonhoeffer, slob. prijevod)